Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry:n lausunto
VNS 15/2022 vp Valtioneuvoston selonteko kansallisesta ilmastonmuutokseen sopeutumissuunnitelmasta vuoteen 2030
Hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

I. Yhdistys on aikaisemmin 28.8.2022 antanut lausuntonsa ehdotuksesta (VN/1364/2021) Kulttuuriympäristöstrategiasta Opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Siinä on lähinnä puututtu niihin mekanismeihin, jotka tähtäävät ja voimistavat kulttuuriperinnön suojelua. Lähtökohtana tässä on perinnön merkityksen painottaminen ”kansakunnan muistina” sekä aineellisena perintönä, että kulttuuriympäristön luomana kokemuksena, joihin perustuslaki sekä sitä täydentävät kulttuuriperintöä ja muinaismuistoja koskevat säännökset velvoittavat.

II. Ehdotetut lainsäädännön ja käytännön toimet kulkevat käsikädessä ilmastostrategian velvoitteiden kanssa toisiaan tukien.
Mahdollisimman kattava inventointi rakennuskannasta käyttäen hyväksi vireillä olevaa Ryhti- hanketta sekä parhaillaan käynnissä oleva maisemantutkimusta koskeva hanke tukevat molemminpuolista vuorovaikutusta. Kulttuuriympäristö ihmisten maiseman kokemisen tietoineen sekä rakennusperintö tuottavat tietoa ilmastonsuojelua varten. Ilmastonsuojelulla ohjataan välttämään turhaa rakennuskannan purkamista ja ottamaan käyttöön perinteisiä ilmaston kannalta säästäviä korjausmenetelmiä sekä arvostamaan maiseman merkitystä osan kulttuuriympäristön suojelua.

III. Ilmastonmuutokseen sopeutuminen edellyttää poikkitieteellistä ja –hallinnollista toimintaa, joka on nähtävä perusteltuna investointina tulevaisuuteen ja kiinnittäen erityistä huomiota asennemuutoksen muokkaamiseen.

IV. Avainasemassa ovat kansainväliset sopimukset lainsäädännön selkeys, jotka edellyttävät ja velvoittavat osoittamaan riittäviä resursseja vuorovaikutteisten toimien käyttöön ja hyödyntämiseen. Vuorovaikutteisen toiminnan apuna ja asennemuokkauksen välineenä tulisi harkita erilaisia työpajoja, joilla voitaisiin vahvistaa eri tahojen osallistumista ja sitoutumista ilmastonmuutokseen ja sen vaikutuksiin.

Matti Metsäranta
Suomen Kulttuuriperinnön Tuki ry:n hallituksen jäsen